

מסורת הש"ס

16 (סוטה נב:), 17 (ב"ב כ"ג:), 18 (ש"ס כ"ג:), 19 (ש"ס כ"ג:), 20 (ש"ס כ"ג:), 21 (ש"ס כ"ג:), 22 (ש"ס כ"ג:), 23 (ש"ס כ"ג:), 24 (ש"ס כ"ג:), 25 (ש"ס כ"ג:), 26 (ש"ס כ"ג:), 27 (ש"ס כ"ג:), 28 (ש"ס כ"ג:), 29 (ש"ס כ"ג:), 30 (ש"ס כ"ג:)

הגהות הגר"א

[א] נ"ב או ח"ס נמחק (וע"י ש"ס: [ב] שם ונקיט מפתח רב נמחק ור"ב או ח"ס נמחק וכל נוסח רבני נמח' כ"ה ש"ס:)

מוסף רש"י

אבר קטן יש באדם. נתיב גיד, משביעו. תשמיש ידע. נוסח ספר כח ורעב לט' זקנה. מרעיון שבע. כח שלט וסוכה נב: ובעלע"י. כסיל חסיו וי, שמתלה טעמיה סה, כמו נכחשת (אין את סלע, קרעו ולא דמו, אם קרעו לא מלא דם ב"ה נ"ב:)

חלק פרק אחד עשר סנהדרין

קו.

תורה אור

- 1. בחנני י' ונסני ירפיה בליותי ולבי'
2. יהי לעת הערב וקם דוד מעל משכבו ויהלך על גג בית המלך וירא אשה רחוצת מעל הגג וקראתה טובה וקראה מאר: שמואל ב' י"ב
3. וישלח דוד ודרש לאשה ויאמר הלא זאת בת שבע בת אליעזר אשת אוריה החתי: שמואל ב' י"א
4. בהצת לבי פקדת לילה צרפתי כל המצא זמתי כל יעבר פי'
5. תהלים י"ג
6. לפנצה ללוד בני חסיתי איך תאמרו לנפשי נודי הרכם צפור: תהלים י"א
7. קח לבדך חקאיה ודרע בערך ערשתי למען תצדק בדרך חובתה בשפט: תהלים נ"א
8. כי אני לצלע נבון ומכאובי נגדי תמיד: תהלים י"ח
9. ובצלעי שמתו ונאספו עלי נכים ולא ידעתי קרעו ולא דמו: תהלים י"ט
10. וינתי באנחתי אשתה בכל לילה משתי בדמתי ערשי אנסה: תהלים י"ז
11. יהי דוד בא עד הראש אשר ישתהוה שם לאלהים והנה לקראתו יחשי הארמי קרוע כתנתו ואדמה על ראשו: שמואל ב' טו
12. הוא עלמא ראשה די רוב עב חרדתי ודרעתי די כפך מעוהי וירכתה די נחש: תהלים י"ב
13. כי יזיה לאיש בן סורר ומורה אינו שמע בקול אביו ובקול אמו ויחיד אתו ולא ישמע אליו: דברים כ"א
14. שיאותו מי יבין מנסרות נכני: תהלים י"ג
15. אלה שמות האנשים אשר שלח משה לתור את הארץ ויקרא משה ליהושע בן נון ויהושע: במדבר י"ג
16. היתה איש אש בדוקי ובגדיו לא תשרפה: משלי י"ז
17. תחטאני באזוב ואטקור תבסני ומשלג אלבין: תהלים נ"ט
18. השיב לי ששון ישעך ורח נביכה תסמכני: תהלים נ"ד
19. ישובו לי ריאתך ורדעי ערתיך: תהלים ק"ט
20. ותזימו אשר קלך דוד על ישראל ארבעים שנה בחברון מלך שבע שנים ובירושלם מלך שלשים וחילש שנים: מלכים א' ב' י"א

בשעת אחרת אשה כל לילה: מטפי. תשמיש המטה ענין סחי ומלוח (א"כ) קרי ליה: בדמעתי ערשי אנסה. שכשעת דמעתי אני ממאית את מטתי בתשמיש: יאמרו מלך שמוסי. חסיד שכמותי הרגו בני ויהו מתרעמן על מדותיו של הקב"ה ומלא שם שמים מתחלל צפרהסא: מוטב אעבוד ע"ז. ואחלל את השם אתי לכדי ולא יחללו [אותו] כל העם: אמר ליה. מושי הארצי לדוד הקב"ה לא עבד דינא כלל דינא שמעמיד נקל להרגך דלת מאי טעמא נכסת יפת מואר דלמו של אנשלוס מעכה נת מלמי מלך גשור (שמואל ב' ג) ומפסה דוד נחלמה דלן לומר בעצירה נזהר לו דלת כתיב (מלכים א' טו) רק נדבר אוריה החתי: סוסר כוסי. דרכו לפנות את סחורמו מעט מעט להעמידה על דמים מועטים: שניאום מי יבין. מי יכול להשמר משנגות: אמר לו. הקב"ה: שיקא לך. לנעה: זדים. מוזי של צפרהסא: ה"ג אל ימשלו בי דלח ליספשו מן רכני. והיינו אל ימשלו לטון משל שלג ידרכו בתשמיש ממי הדורות וזו חיסת: שלג יכנס סורמי. שמתמוק אזה פרשה מן המקרא וישתכח הדבר לעולמים: כל הפרשה. שמתנה ככר שעשית אותו חטא: על אחס כמה וכמה. שלג מעוקר: סתטאני באזוב. מכלל שיהי לך ערה אונ כמלוע: בחברון

אוכל לחמי הגדיל עלי עקב אמר רב יהודה אמר רב לעולם אל יביא אדם עצמו לידו נסיון שהרי דוד מלך ישראל הביא עצמו לידו נסיון ונכשל אמר לפניו רבש"ע מפני מה אומרים אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב ואין אומרים אלהי דוד אמר אינהו מינסו לי ואת לא מינסית לי אמר לפניו רבש"ע בחנני ונסני שנאמר יבחנני ה' ונסני וגו' אמר מינסנא לך ועבידנא מילתא בהוד דלדידו לא הודעתינהו ואילו אנא קא מודענא לך דמנסיןא לך בדבר ערוה מיד יהיה לעת הערב ויקם דוד מעל משכבו וגו' אמר רב יהודה שהפך משכבו של לילה למשכבו של יום ונתעלמה ממנו הלכה אבר קטן יש באדם משיעו רעב ומרעיבו שבע ויתהלך על גג בית המלך וירא אשה רחוצת מעל הגג והיאשה טובת מראה מאד בת שבע הוה קא חייא רישא תותי חלתא אתא שמן אידמי ליה כציפרתא פתק ביה גירא פתקה לחלתא איגליה וחזייה מיד וישלח דוד וידרוש לאשה ויאמר הלא זאת בת שבע בת אליעזר אשת אוריה החתי וישלח דוד מלאכים ויקחה ותבא אליו וישכב עמה והיא מתקדשת מטומאתה ותשב אל ביתה והיינו דכתיב

אוכל לחמי. לומד תורת: ספק משכבו של לילה לשל יום. שהיה משמש נטותו ביום כדי שיהא שבע משמיש ולא ירחיק אחר אשה כל היום: ונתעלמה ממנו [הלכה]. שהמשיב אברו בתשמיש רעב ומרבה תאוה: ה"ג מפסלך על גג המלך ולא גרסינן והיינו: חלפא. כוונת: פסוק [כיה] גירא. כוונת כלומר שעה ושנה. ל"א פתחה שנה ונתפתחה: ספקש מטומאה. אזהה שעה פסק טומאה ולא נא עליה כשהיא נדה: פקדס לילה. על מעשה לילה פקדתי אם אוכל לעמוד בנסיון של דבר עבירה: לרפמי כל סמלא. חשבת לרפמי ולא מלחמי נקי: (ומוסי כל יעבר פי) איכו זממא נפל. מי יתן והיה צדי רסן ט'ואפשר לעבד את דברי שלג אומר דבר זה [של] בחנני: סר שכנס. מלך שלג: לטור נדרשו. דעל ידי לטור נעדר מלאמר אדמי ליה כצפור: למרס. העבר נלחו לאדוניו כחכמתו: כי אני ללע עכ"ו. אותו ללע היה נכון לי: שאכלה פנה. שפקן את השעה ליקק ע"י עבירה: נאספו עלי נכים. כעלי מומין כמו פרעה נכה (מלכים ג כג). והיו מלעגים עלי ואני כלל יודע. ל"א ולא ידעתי לא הייתי יודע כשמלעגים לומר פתאום נא עלי אותו שן שלג ידעתי (עד) שימת פתחון פה לביימי: הכי גרסינן כשע שוסקין מניסוס כיה דין אומרים כהא על אש איש מיססו וכו': י"ח עונות. ל"ח נשוי שלג לעגנן: נאספתי אנסה. אפילו

יבחת לבי פקדת לילה צרפתי כל המצא זמתי כל יעבר פי אמר רבא פי אמר איכו זממא נפל כפומיה דמאן דסני לי ולא אמר כי הא מילתא דרש רבא מאי דכתיב 'למנצה לדוד בה' חסיתי איך תאמרו לנפשי נודי הרכם צפור אמר דוד לפני הקב"ה רבש"ע מחול לי על אותו עון שלא יאמרו הר שבעם צפור נדדתו דרש רבא מאי דכתיב 'לך לבדך חמאתי והרע בעיניך עשיתי למען תצדק בדרך חובתה כשפטך אמר דוד לפני הקב"ה גליא ודיעא קמך דאי בעיא למכפייה ליצרי הוה כייפינא אלא אימינא דלא לימרו עבדא וכו' למריה דרש רבא מאי דכתיב 'כי אני לצלע נבון ומכאובי נגדי תמיד ראויה הייתה כל שבע בת אליעזר דרש רבא ימי בראשית א"י אלו במכאוב וכן תנא דבי רבי יוחנן ראויה היתה לדוד בת שבע בת אליעזר אלא שאכלה פנה ודרש רבא מאי דכתיב 'ובצלעי שמתו ונאספו עלי נכים [ולא ידעתי] קרעו ולא דמו אמר דוד לפני הקב"ה רבש"ע גלוי וידוע לפניך שאם היו קורעין בשרי לא היה דמי שותת ולא עוד אלא בשעה שהם עוסקין בארבע מיתות ב"ד פוסקין ממשנתן ואומרים לי דוד הבא על אשת איש מיתתו כמה אמרתי להם הבא על אשת איש מיתתו בחנק ויש לו חלק לעוה"ב אבל המלכין פני חבירו ברכים אין לו חלק לעולם הבא אמר רב יהודה אמר רב אפילו בשעת חלוי של דוד קיים שמנה עשרה עונות שנאמר 'וגעתי באנחתי אשה בכל לילה ממתי בדמעתי ערשי אנסה ואמר רב יהודה אמר רב בקש דוד לעבוד ע"ז שנאמר 'ויהי דוד בא עד הראש אשר ישתחוה שם לאלהים ואין ראש אלא ע"ז שנאמר 'והוא צלמא רישיה די רוב טב והנה לקראתו חושי הארצי קרוע כתנתו ואדמה על ראשו אמר לו לדוד יאמרו מלך שמתוך יעבוד ע"ז אמר לו מלך שכמותי ירגנו בנו מוטב יעבוד ע"ז ואל יתחלל שם שמים בפרהסיא אמר מאי טעמא קנסיבת יפת תואר א"ל יפת תואר רחמנא שרייה א"ל לא דרשת סמוכין דסמך ליה כ"י יהיה לאיש בן סורר ומורה כל הנשוא יפת תואר יש לו בן סורר ומורה דרש ר' דוסתאי דמן בירי למה דוד דומה לסוחר כותי אמר דוד לפני הקב"ה רבש"ע 'שגיאות מי יבין [א"ל] שביקי לך ומנסרות נקני שביקי לך גם מזדים חשך עבדך שביקי לך אל ימשלו בי [א] או איתם דלא לישתעו בי רבנן שביקי לך [א] ונקיתי מפשע רב שלא יכתב סרחוני אמר לו א"א ומה י"ד שנמלתי משרי עומד וצווח כמה שנים עד שבא יהושע והוספתי לו שנאמר 'ויקרא משה להושע בן נון יהושע כל הפרשה כולה עאכ"ו ונקיתי מפשע רב אמר לפניו רבש"ע מחול לי על אותו עון כולו אמר כבר עתיד שלמה בך לומר בחכמתו 'והיחיתה איש אש חברו ובגדיו לא תשרפנה אם יהלך איש על הגהלים ורגליו לא תכנינה בן הבא אשת רעהו לא ינקה כל הנוגע בה א"ל כל הכי נטרד ההוא גברא א"ל קבל עלך יסורין קבל עליו אמר רב יהודה אמר רב ששה חדשים נצטרע דוד ונסתלקה הימנו שכינה ופירשו ממנו סנהדרין נצטרע דכתיב 'תחטאני באזוב ואטקור חכבסני ומשלג אלבין נסתלקה הימנו שכינה דכתיב 'השיבה לי ששון ישעך ורוח נדיבה תסמכני ופירשו ממנו סנהדרין דכתיב 'ישובו לי ריאתך וגו' ששה חדשים מנלן דכתיב 'והימים אשר מלך דוד על ישראל ארבעים שנה בחברון